

Pazudis niānsēs

Lauras Grozas izrādei *Piekrišana* Dailes teātrī piemīt pandēmijas laika darba plusi un arī mīnusi

IZSKANĒJUŠI abpusēji aplausi, jo liekas, ka aktieri ir tikpat laimīgi, skatītājus ieraudzījuši, kā mēs, atkal sēžot līdzās, brīvi elpojot un esot vienlaičīgā pārdzīvojumā ar māksliniekiem. Kas paliek pēcgaršā? Sieviete un vīrietis, kuri, pa gabalu stāvēdamī, ar skatiem saķērušies nāvīgā tvērienā, lai nogalinātu – vai varbūt atdzīvinātu – otru. Un viņu ārprāta tuvums (svarīgas abas šā vārdu salikuma nozīmes). Tajā brīdī eksistē tikai tie divi pilnīgi atkailinājušies cilvēki, un nav no svara, kas viņiem mugurā un kādam sociālajam slānim vai profesijai tie pieder. Šādu līdzdzīvošanas mirklu dēļ jau arī ejam uz teātri.

Pieņemu, ka tieši pandēmijas laika sniegtā iespēja pilnīgi koncentrēties vienai lomai un izrādei, nesadalot uzmanību starp mēģinājumiem un citu iestudējumu spēlēšanu, ļāvusi Maijas Doveikas Kitijai un Daiņa Grūbes Edvardam sasniegt šos augstākās aktieriskās pilotāžas mirklus.

Taču šie paši apstākļi kādā brīdī nenoliedzamus plusus padarījuši par mīnusiem. It kā izrādes radītāji, iemetuši ūdenī akmeni, gribētu notvert ne tikai pirmos, tuvākos aplūs, bet aizvien tālākus un tālākus, un citu acīm vairs neredzamus riņķus. Par to liecina jau visnotaļ interesantā programmiņa, kurā publicēts turpat vai pētījums par britu dramaturģes Ninas

Recenzijas autore —
Edīte Tišheizere,
žurnāla *Ir teātra kritiķe*

Šo bagātību tagad vajadzētu sapresēt, lai izrāde klūtu par veselumu, kompaktu un mērķtiecīgu

Reinas radu rakstiem, kas kādā punktā saskārušies arī ar Doktora Živago autora Borisa Pasternaka dzimtu. Išti interesanti, patiešām, tikai šī Odesā sākusies sāga neko nesniedz lugas labākai izpratnei vai izrādes koncepcijai. Bet šāds skaidrojums nebūtu nācis par sliktu, jo Reinas luga patiešām ir daudzplākšnaina. Tajā sociāli motīvi savijas ar seksuāliem, bet britu jurisdikcijas sarežģītām ir vismaz tikpat liela nozīme kā freidistiskām pretejo dzimumu «kara» teorijām.

Lugas nosaukums *Consent*, ko Jānis Elbergs tulkojis kā *Piekrišana*,

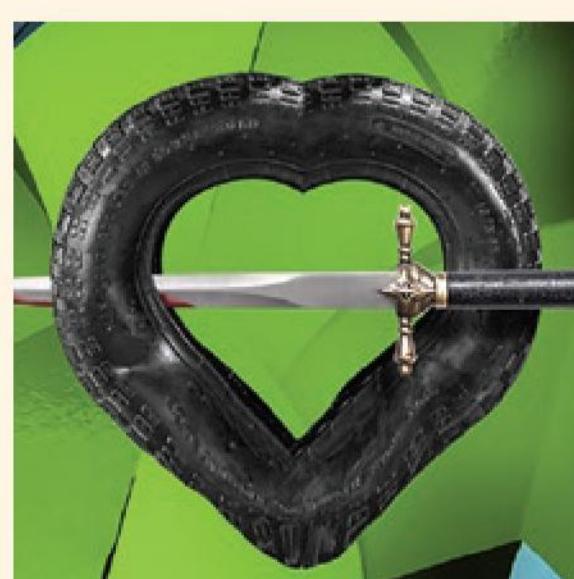
bet tikpat labi, nedaudz pamainot fokusu, varētu latviskot arī kā *Vienošanās* vai *Atļauja*, vispirmām kārtām attiecas uz jautājumu, kur nospraužama robeža starp abpusēji izbaudītu seksu un izvarošanu, un vai sievietes «nē» vien to spēj ieziemēt. Te koncentrējas lugas sociālais patoss jeb stāsts par to, kā kolēģi un draugi advokāti Grūbes Edvards un Tims Kaspara Dumbura tēlojumā, satikušies vienā procesā, dzirksteļo sofistiskos dueļos, vismazāk domādami par Anetes Krasovskas Geilu, kura cietusi no vardarbības. Šīs lugas slānis aizņem krietni daudz no izrādes laika, un rada dīvainu *déjà vu* sajūtu — sveša dzīve, vispāriopeiskas problēmas, kuras varētu risināties jebkurā mūsu progresīvā kontinenta zemē vai aiz okeāna, bet Latvijā gan laikam vismazāk... Prātā uzvēdīja kosmopolītiskā «večā Daille», no kuras jau biju atvadījusies, ar priecīgu interesi raugoties, kā teātris pavēršas pret dzīvi šeit un tagad.

Tomēr šķiet, ka šīs vispāriņgais slānis tāds ir arī tāpēc, ka vismazāk interesējis režisors Lauru Grozu. Jo izrādes uzmanības centrā ir divu pāru — Kitijas un Edvarda, kā arī Ilzes Kuzules-Skrastiņas Reičelas un Mārtiņa Upenieka Džeika — attiecības un to krīzes, kuras sekmē arī Dumbura Timi un Katrīnas Grigas spēlētās Zāras iesaiste. Nav vairs nekādu ju-

IR IESAKA

20. 22
augusts
**FESTIVĀLS. LNSO
VASARĪNĀ LATGALES
VĒSTNIECĪBĀ GORS.**

Piektdien uzvedums bērniem *Pasaka par mūzikas instrumentiem*, vakarā — džezs brīvdabā, sestdien plkst.14 Elmāra Seņkova izrāde pusaudžiem *Otello* (attēlā), plkst. 16 koncerts *LNSO* un Čaikovskis (solists pianists Luks Geļušs), plkst. 19 — *LNSO* un Raimonds Pauls, svētdien plkst.13 bērniem *Kaķpēdiņu skola*, bet plkst. 17 *LNSO*, *Radio bigbands* un *Intars Busulis*. Billetes cena 5–45 €. Bilesuparadize.lv

20. 21
augusts
**FESTIVĀLS.
LAMPA
CĒSU
PILSĒTVIDĒ
UN TIEŠSAISTĒ.**

216 diskusijas, sarunās, stāvizrādēs un citos pasākumos runās par to, kas mums ikdienā liek justies neērti, izvērtēt, cik cieņpilni spējam pieņemt dažādo un atšķirīgo. Lielāko daļu norišu varēs vērot festivāla tīmekļvietnē un 46 kopā skatīšanās vietās visā Latvijā. Noslēgumā tradicionālais *Politiku cepiens*, kurā komiķi «cepinās» politiķus Mariju Golubevu, Jāni Bordānu un Vjačeslavu Dombrovski.
Festivalslampa.lv

No kreisās: Katrīna Grīga (Zāra), Dainis Grūbe (Edvards) un Maija Doveika (Kitija)

● ● ●
PIEKRIŠANA.

Nākamās izrādes 23. un 24. septembrī. 12–30 eiro.

ridisku diskusiju! Toties ir dzili sāpi-nātu cilvēku stridi par nodevību un piedošanu, atriebību un provokāciju, par to neatrisināmo jūtu mudžekli, kurā iepinies saprāts vienkārši no-žņaudzas. Tieši šajā līmenī notiek manis minētie augstākās pilotāžas lidojumi. Taču arī tajā ir savs «bet». Iespēja dienām, nedēļām un mēne-šiem iegremdēties lugā kādā brīdī ir pārsniegusi «kritisko masu», proti, to informācijas daudzumu, ar kuru ie-spējams tikt galā skatītājam, kurš sa-vukārt ierobežots izrādes stundās – kaut arī to ir diezgan daudz. Aktieri

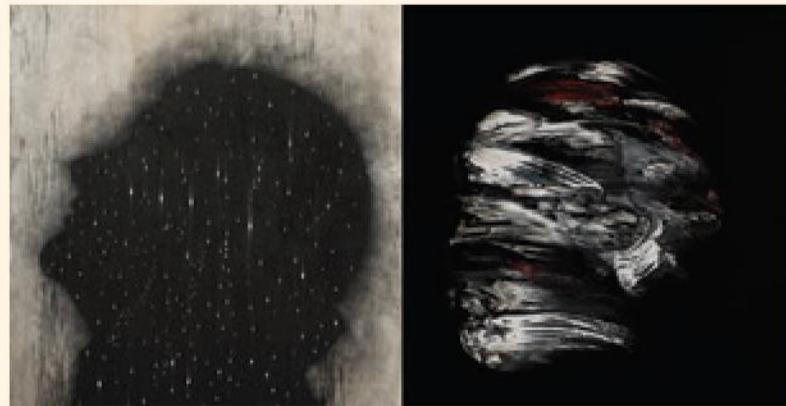
kopā ar režisori ir iedziļinājušies va-roņu jūtās tik pamatīgi, atraduši ta-jās tik daudz nianšu, motīvu un da-bisku pretrunu, ka tam visam kādā brīdī vairs nav iespējams ne izsekot, ne līdzi just. Savukārt visaptveroša, līdz stipri naturālām detaļām atklāta kautiņa ainas, vairākkārt atkārtotas, rada ne tikai apnikumu, bet arī neēr-tības sajūtu.

Pēdējais, ko kritikis var darīt, ir dot padomus praktiķiem. Un tomēr. Atgriešanās Dailes teātra Lielajā zālē, skatoties *Piekrišanas* pirmizrādi, ļava kā caur palielināmo stiklu ieraudzīt,

cik ļoti šis uzvedums ir pandēmijas laika veikums – bezgalīgi izstrādāti slāni un detaļas, impulsi un mājieni, norādes un atsauces, kuru kopsaka-ribas ir tik attālas, ka saprotamas ti-kai pašiem radītājiem. Šo bagātību ta-gad vajadzētu sapresēt, iespējams, no kaut kā ciešanās atrasta un tālab dār-ga arī atteikties, lai izrāde kļūtu par veselumu, kompaktu un mērkīcīgu. Lai starp augstā aktieriskā lidojuma brīziem nebūtu starplaiķu, kad – kā jau, pie datora sēžot, pierasts – roka automātiski stiepjas, lai nospiestu *fast forward*. ●

**IZSTĀDE.
PAŠATKLĀSME
MĀKSLAS
MUZEJĀ RĪGAS**

BIRŽA. Muzejs sadarbībā ar pasaulslaveno Florences Ufici galeriju piedāvā itāļu mākslas izstādi, kuras centrā izstādīta izcilā renesanses gleznotāja Tintoreto *Jauna vīrieša portrets*. Tam līdzās mūsdienu mākslinieku Omara Galljāni un Lorencu Puljizi lielformāta kompozīcijas, kas reflektē par cilvēka vietu pasaulei, skaisto un vērtīgo, draudiem un bailēm, drosmi un mīlestību. *Lnmml.lv*

**FILMA.
HOMO
SOVIETICUS
KINOTEĀTRĪ
SPLENDID PALACE**

Šogad aprīt 30 gadu kopš PSRS sabrukšanas, taču pēdējos gados tiek atdzīvināti gan totalitārās varas simboli, gan no jauna pārradīts padomju impērijas vēsturiskais stāsts. Režisors Ivo Briedis un žurnāliste Rita Ruduša, abi dzimuši PSRS, filmā pēta *homo sovieticus* fenomenu, meklējot atbildi uz jautājumu, vai Padomju Savienība ir beigusies. Billetes cena 8 €. *Splendidpalace.lv*

